

หน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอ

ปิ่นอนงค์ อ่ำปะละ¹
สิริมาศ แก้วกันทา²

(Received: July 18, 2019; Revised: December 9, 2019; Accepted: December 24, 2019)

บทคัดย่อ

หน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินมีลักษณะตรงตามกรอบการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงทั้ง 6 ลักษณะ ตามแนวคิดหลักของการวิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาเรียงของไอเคนวาลด์ คือ องค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาเรียง คุณสมบัติในแง่ประเภททางไวยากรณ์ การมีคุณสมบัติเป็นประโยคเดียว การทำหน้าที่เป็นภาคแสดงในหน่วยสร้าง ผลภาวะ และจำนวนคำกริยาที่อาจปรากฏ ส่วนเงื่อนไขของการเกิดของหน่วยสร้างกริยาเรียงในประโยคจากคร่าวขอเรื่องหงส์หินพบว่า ไม่อนุญาตให้มีคำเชื่อมใด ๆ ปรากฏระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้าง ผลการศึกษาที่พบยังแสดงให้เห็นว่าลักษณะคำกริยาทุกคำในหน่วยสร้างในวรรณกรรมคร่าวขอหงส์หินมีกาล การณ์ลักษณะ มาลา ขั้วบอกเล่า-ปฏิเสธร่วมกัน และให้มีข้อค้นพบที่สำคัญอย่างน้อย 1 ข้อค้นพบที่สำคัญร่วมกัน มีทำนองเสียงหรือระดับเสียงสูงต่ำในคำแบบเดียวกับประโยคความเดียว และไม่มีช่วงหยุดระหว่างคำกริยา โดยแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวที่ซับซ้อน นอกจากนั้น หน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมดังกล่าวยังมีลักษณะต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงความตรึงแน่นในการเรียงต่อเนื่องมากที่สุดที่แตกต่างกัน

คำสำคัญ: หน่วยสร้างกริยาเรียง คร่าวขอ

¹อาจารย์ ดร. ประจำหลักสูตรสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

²อาจารย์ประจำสาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสารสำหรับชาวต่างประเทศ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพายัพ

Serial Verb Constructions in “Khrâ:ws๑:” Literature

Pinanong Ampala³

Sirimart Kaewkanta⁴

Abstract

Serial verb constructions found in “Khrâ:ws๑: literature: Honghin” conform to 6 aspects of prototypical serial verb constructions according to the main concept of serial verb constructions by Aikhenvald: components, grammatical properties, monoclausal constructions, predicative functions of the constructions, productivity and the numbers of verbs which might occur. In terms of the conditions of clausal serial verb construction occurrence in “/Khrâ:ws๑:/ literature: Honghin”, it was found that there is no intervening conjunction between verbs in the constructions. The study also found that, in “/Khrâ:ws๑:/ literature: Honghin”, all verbs in the constructions agree in tense, aspect, mood, affirmative-negative polarity, and at least one argument. In addition, the intonation of serial verb construction is similar to a simple sentence and there is no pause between verbs. The serial verb construction represents single event which is complicated. Moreover, the serial verb constructions of this literature are constant. This conveys a difference in stretch of continual sequence.

Keywords: Serial verb constructions, Khrâ:ws๑

³Lecturer Dr., Thai for Communication for Foreigners, Faculty of Humanities and Social Science, Payap University

⁴ Lecturer, Thai for Communication for Foreigners, Faculty of Humanities and Social Science, Payap University

บทนำ

คำกริยา เป็นภาคแสดงของประธาน ในประโยคพื้นฐานจะประกอบด้วยคำกริยา 1 คำ หากเป็นประโยคความซ้อนจะมีคำกริยามากกว่า 1 คำ ทั้งนี้หากคำกริยาเรียงต่อกันมากกว่า 1 คำ โดยไม่มีคำเชื่อมใด ๆ ปรากฏระหว่างคำกริยาจะเรียกว่า หน่วยสร้างกริยาเรียง ลักษณะนี้มักปรากฏในภาษาที่มีลำดับคำแบบประธาน-กริยา-กรรม (SVO) รวมทั้งในบางภาษาที่มีลำดับคำแบบกริยา-ประธาน-กรรม (VSO) และ ลำดับคำแบบประธาน-กรรม-กริยา (SOV) (Seuren, 1990, p. 19)

ในภาษาไทย หน่วยสร้างกริยาเรียงมีลำดับคำแบบประธาน-กริยา-กรรม (SVO) เรียงต่อเนื่องกันใน 1 ข้อความ หรือ 1 ประโยค โดยมีทั้งกริยาเรียงแบบพื้นฐานที่ประกอบไปด้วยกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 2 คำ และกริยาเรียงแบบซับซ้อนที่มีกริยาเรียงพื้นฐานซ้อนกันภายในประโยค 2 คำ ขึ้นไป อาจจะแสดงการกระทำของภาคประธาน แสดงการเคลื่อนที่ หรือแสดงทิศทาง ที่เป็นได้ทั้งกริยาหลักและกริยาขยาย การศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงที่ผ่านมา จะศึกษาในด้านโครงสร้างวากยสัมพันธ์และอรรถศาสตร์จากหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกัน 2 คำขึ้นไปจากรูปประโยคในภาษาไทย เรืองเล่า คำกริยาที่ใช้ในชีวิตประจำวัน รวมถึงการเปรียบเทียบหน่วยสร้างกริยาเรียงระหว่าง 2 ภาษา

การศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในประเทศไทยในยุคเริ่มแรก ได้แก่ งานวิจัยของ นววรรณ พันธเมธา (Panthumetha, 1967) ศึกษาหน่วยแก่นของกริยาลีในแนวไวยากรณ์ ฉะอ้อน หาระบุตร (Harabuttra, 1997) ศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยที่ประกอบด้วยคำกริยาเพียง 2 คำในหน่วยสร้าง ต่อมา ทศนีย์ เสรีเจริญสถิตย์ (Sereecharoensatit, 1984) ศึกษาเรื่อง Conjunct Verbs and Verbs-in-Series in Thai กิ่งกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) ศึกษาเรื่อง Serial Verbs Constructions in Thai และสุปรียา วิลาวรรณ (Wilawan, 1993) ศึกษาเรื่อง A Reanalysis of So-called Serial Verb Constructions in Thai Khmer Mandarin Chinese and Yoruba รวมทั้งงานวิจัยของโชอิชิ อิwasaki (Iwasaki, 1989) เปรียบเทียบระหว่างภาษาไทยกับภาษาอังกฤษพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยประกอบด้วยกริยามากกว่า 1 คำ และภาคแสดงมีลักษณะซับซ้อน ส่วนภาษาอังกฤษเป็นภาคแสดงเดี่ยว และงานวิจัยของยาใจ ชูวิชา (Chuwichaya, 1993) ที่ศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงพื้นฐานที่ประกอบด้วยกริยาเพียง 2 คำ

เท่านั้นซึ่งจำแนกตามคุณสมบัติทางความหมายของคำกริยา และข้อจำกัดด้านตำแหน่งของคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้าง

ส่วนงานวิจัยด้านหน่วยสร้างกริยาเรียงในต่างประเทศจะศึกษาลักษณะแบบเดียวกันกับภาษาไทย เช่น ศึกษาการแยกประเภทกริยาเรียงในแง่กริยาหลักและกริยาช่วยจากคำกริยา 2 คำเรียงต่อเนื่องกันไปโดยไม่มีคำเชื่อมคั่นกลาง (Christaller, 1875) หรือศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาทวิ (Twi) ก็มีลักษณะเรียงต่อกัน 2 คำ (Westermann, 1930) และศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาเอเว (Ewe) ที่ปรากฏเรียงต่อกันโดยไม่มีคำเชื่อม (Stewart, 1963)

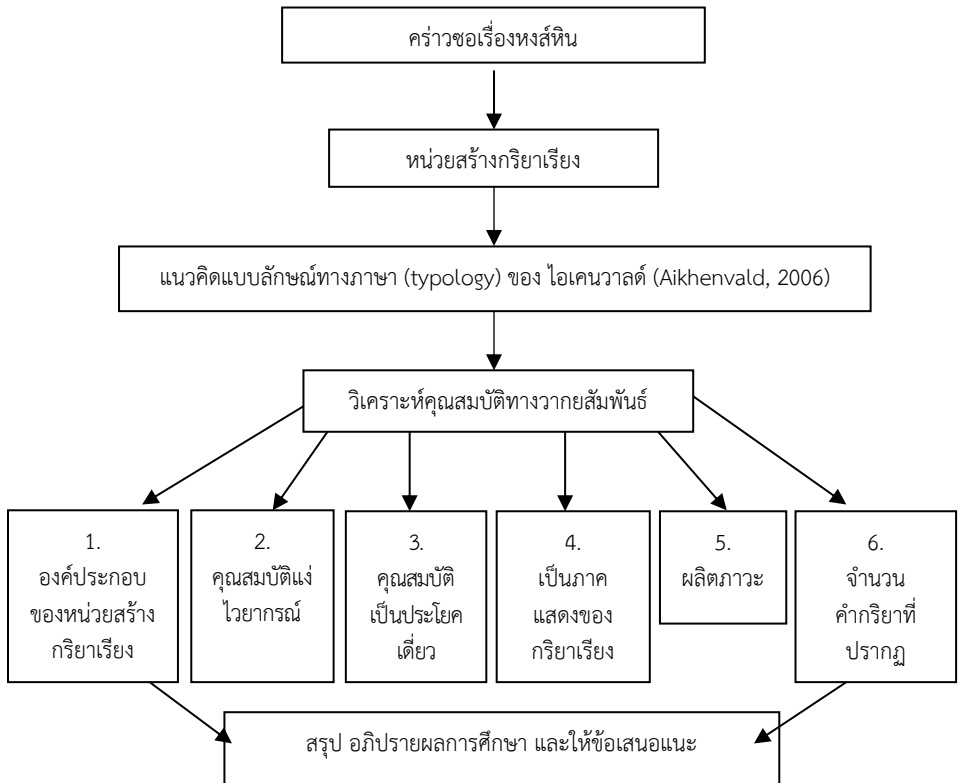
งานวิจัยข้างต้นเป็นเพียงส่วนหนึ่งของการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ แต่ยังไม่ปรากฏการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยถิ่นเหนือในวรรณกรรม ร้อยกรองประเภทคร่าวขอ ซึ่งเป็นวรรณกรรมลายลักษณ์ประเภทหนึ่งของภาคเหนือที่น่าสนใจ มีชื่อเรียกแตกต่างกันออกไปว่า *คว่ำ คร่ำว คร่ำวขอและ คว่ำขอ* โดยข้อมูลที่จะนำมาวิเคราะห์เป็นฉบับที่ถ่ายทอดจากตัวอักษรธรรมล้านนาเป็นตัวอักษรไทย และเป็นยังปรากฏต้นฉบับอยู่ สาเหตุหนึ่งที่ผู้ศึกษาเลือกศึกษาวรรณกรรมด้วยเหตุนี้ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาคำกริยาเรียงติดต่อกันในภาษาไทยถิ่นเหนือว่ามีลักษณะเหมือนหรือแตกต่างจากภาษาไทย และภาษาต่างประเทศอื่น ๆ ข้างต้นหรือไม่ อย่างไร โดยศึกษาข้อมูลคำกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน ซึ่งจัดเป็นต้นแบบของการแต่งคำวาทีกึ่งมีความโดดเด่นในด้านเนื้อเรื่องที่ดีและมีความน่าสนใจ ให้ความบันเทิง สอดแทรกแนวคิดคติสอนใจ แสดงถึงภูมิปัญญาของคนไทยถิ่นเหนือได้ชัดเจน แม้จะมีงานวิจัยที่ศึกษาวิเคราะห์วรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินในแง่มุมต่าง ๆ เช่น ลักษณะเด่นภูมิปัญญา และคุณค่าด้านต่าง ๆ ของวรรณกรรม แต่ยังไม่ปรากฏการศึกษาในด้านหน่วยสร้างกริยาเรียง

ดังนั้น ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงจากวรรณกรรมเรื่องนี้ตามกรอบแนวคิดทฤษฎีของไอเคนวาลด์ (Aikhenvald, 2006) พิจารณาเฉพาะหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงติดต่อกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไป และไม่ปรากฏคำเชื่อมใด ๆ ระหว่างคำกริยา โดยจะวิเคราะห์เฉพาะข้อความที่มีคำกริยาเรียงติดต่อกันเท่านั้น และเป็นภาษาไทยถิ่นเหนือ แม้ว่าข้อความที่ตามมาจะมีคำเชื่อมก่อนคำกริยาเรียงที่อยู่ในข้อความถัดไปก็ตาม ซึ่งจำแนกเป็นกริยาเรียงติดต่อกัน จำนวนข้อมูลทั้งสิ้น 101 ข้อความ และบันทึกลงในตารางเป็นกริยาเรียงติดต่อกัน 2 คำ กริยาเรียงติดต่อกัน 3 คำ กริยาเรียงติดต่อกันมากกว่า 3 คำ กริยาเรียงติดต่อกันแสดงอาการเคลื่อนที่ปรากฏคำว่า “ไป-มา” “เข้า-ออก” “ขึ้น-ลง” รวมทั้งปรากฏคำว่า “อย่า”

“บ่” และ “หื้อ” เพื่อต้องการทราบว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมดังกล่าวมีลักษณะเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง และมีคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์อย่างไร

ผลการศึกษาที่ได้จะนำไปประยุกต์กับการเรียนการสอนในวิชาการระบบคำและโครงสร้างประโยค หรือหน่วยคำกริยาเรียงในประโยค รวมทั้งวิธีการฝึกให้ผู้เรียนสังเกตลักษณะคำกริยาที่มีลักษณะเป็นหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยถิ่นเหนือ อันจะทำให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ และเข้าใจ หน่วยสร้างกริยาเรียงจากแหล่งข้อมูลวรรณกรรมนอกจากหน่วยสร้างกริยาเรียงในข้อมูลภาษาไทยเท่านั้น

กรอบการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลกริยาเรียงที่เป็นภาษาไทยถิ่นเหนือรวมทั้งสิ้น 101 ข้อความ ซึ่งสามารถวิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาเรียงตามคุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ อ้างอิงแบบลักษณ์ ภาษา (typology) ของไอเคนวาลด์ ซึ่งเป็นแนวคิดหลักในการนำมาอธิบายหน่วยสร้างกริยาเรียง โดยแนวคิดนี้ใช้วิเคราะห์คุณสมบัติทางวากยสัมพันธ์ของกริยาเรียงโดยมีแนวคิดหลัก คือ วิเคราะห์ด้านองค์ประกอบ คุณสมบัติทางไวยากรณ์ คุณสมบัติการเป็นประโยคเดียว การเป็นภาคแสดงของกริยาเรียง การเกิดผลิตภาวะ และจำนวนคำกริยาที่ปรากฏ

ทั้งนี้หน่วยสร้างกริยาเรียงตามกรอบแนวคิดของไอเคนวาลด์ (Aikhenvald, 2006) ดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาเรียง พบว่า คำกริยาเรียงในหน่วยสร้างปรากฏอยู่ติดกันตั้งแต่ 2 คำขึ้นไปโดยไม่มีคำใด ๆ มาแทรกกลางได้ (contiguous) ซึ่งปรากฏเรียงกันทั้งต้นประโยค กลางประโยค ท้ายประโยค และปรากฏทั้งประโยค คำกริยาจำแนกเป็น คำกริยาแสดงการกระทำจริงหรือแสดง กระบวนการ คำกริยาต่อจากคำแรกแสดงอาการกระทำ หรือแสดงสภาพ กริยาที่เรียงต่อเนื่องกันอาจเป็นกรรมกริยา หรือกรรมกริยาได้ ตัวอย่างเช่น

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในครัวขอ หงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียงที่ ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	ดอกไม้รูปเทียนรัตตนา สาม ดวง <u>ส่งปิ่น</u>	2 คำ คือ ส่ง/ ปิ่น	ปิ่น= พัน	1
2	ได้ <u>จกจองออกมา</u> ค้อนได้	4 คำ คือ จก/ จอง/ ออก/ มา	จกจองออกมา= คัดเลือกออกมา	1
3	จตุทิสसानาซูทิสเกณฑ ไพร่ฟ้า <u>ทวยไฟ</u>	2 คำ คือ ทวย/ ไฟ	ทวยไป = ตามไป	2
4	พระบิดาจึงบังคับหื้อ พญา <u>ทวยบอกทัก</u>	3 คำ คือ ทวย/ บอก/ ทัก	ทวยบอกทัก= ทำนายทายทัก	2

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอ หงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียงที่ ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
5	หกนางหม่อมน้อย <u>ผัด</u> <u>เวียนวนยังรอรออยู่ถ้า</u>	7 คำ คือ ผัด/เวียน/วน/ยัง/รอ อยู่/ถ้า	ผัดเวียนวนยังรอรออยู่ ถ้า = ผัดเปลี่ยน วนเวียนหยุดรอ	3
6	ฝูงหมูนางใช้ <u>มาช่วยมาสี</u>	4 คำ คือ มา/ช่วย/มา/สี	มาช่วยมาสี = มาอาบน้ำขัดสี	3
7	เขา <u>มาเห้งมาดู</u>	4 คำ คือ มา/เห้ง/มา/ดู	มาเห้งมาดู = มาชะเง้อดู	6
8	หมู่ชุมเมียน้อย <u>ยู่ลง</u> ช่องโพ	2 คำ คือ ยู่/ลง	ยู่ลง = ผลักลง	12
9	วิสสุกัม <u>รับเอาไฟเลี้ยง</u> ที่ ในหอโขง	4 คำ คือ รับ/เอา/ไฟ/เลี้ยง	รับเอาไฟเลี้ยง = รับเอาไปเลี้ยง	13
10	<u>พิกพอกคินหา</u> อินทาใจๆ	4 คำ คือ พิก/พอก/คิน/หา	พิกพอกคินหา = กลับคินหา	14
11	หวังได้กินนมพั้ง <u>คลาน</u> <u>เลียบเข้า</u>	3 คำ คือ คลาน/เลียบ/เข้า	คลานเลียบเข้า = คลานเข้าไปหา	15
12	ขอพระภูตบาลพ่อพระที่ <u>ไหว โปรดได้แมตตำ เล</u> <u>งลงตุ้มได้</u>	7 คำ คือ ไหว/โปรด/ได้/ แมตตำ/ เลง/ลง	ไหวโปรดได้แมตตำ เลงลง = ไหว้กรุณา ได้เมตตา Monglong	17
13	พญาอินตา <u>ปั่นปอนหื้อ</u> เจ้า	2 คำ คือ ปั่นปอน/หื้อ	ปั่นปอนหื้อ = มอบพรให้	18
14	กุมमारน้อยค้อย <u>เลียบเล้ง</u> <u>หาผัดไพมา</u>	6 คำ คือ เลียบ/เล้ง/หา/ผัด/ ไพ/มา	เลียบเล้งหาผัดไพมา = เลียบมองหาหั้นรี หั้นขวาง	19

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอ หงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียงที่ ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
15	เจ้ากุ่มมารน้อยตอบถ้อย ปราศรัยว่าขออภัย <u>แอ่ว</u> <u>เดินต้องเต้า</u>	3 คำ คือ แอ่ว/เดิน/ต้องเต้า	แอ่วเดินต้องเต้า = เที่ยวเดินเตร็ดเตร่	19
16	คุณางทุกข์ผลาญ <u>มาซง</u> <u>ซ่องลี้</u>	3 คำ คือ มา/ซงซ่อง/ลี้	มาซงซ่องลี้ = มาหลบซ่อน	20
17	ฝ่ายสมุท <u>หื้อมาเพ็งล้อม</u>	4 คำ คือ หื้อ/มา/เพ็ง/ล้อม	หื้อมาเพ็งล้อม = ให้มาฟังฟัง	25
18	กัญไชยเหล่มนี้ <u>หื้อเจ้าหยุบ</u> <u>ถือ</u>	2 คำ คือ หยุบ/ถือ	หยุบถือ = หยิบจับ	26
19	พวกกุ่มมารน้อย <u>แอ่วเห</u> <u>ลั่นกิน</u> ของ	3 คำ คือ แอ่ว/เหล่น/กิน	แอ่วเหล่นกิน= เที่ยวเล่นกิน	28
20	เจ้ากระนิงใจบ่มีสิ่งซับ <u>กลับเมื่อ</u> เหงาหมอง	2 คำ คือ กลับ/เมื่อ	กลับเมื่อ = กลับ	29
21	เจ้ากุ่มมารยัง <u>ร้องให้หื้อหา</u> คำไบแผ่นพับ	3 คำ คือ ร้องให้/หื้อ/หา	ร้องให้หื้อหา = ร้องให้ให้หา	30
22	ฝ่ายทางเทวี่งอมนั้นใจ <u>เดิน</u> <u>ไฟสอดเขา</u> นับหมื่นแสน หลายโยชน์	4 คำ คือ เดิน/ไฟ/สอด/เขา	เดินไฟสอดเขา = เดินไป เที่ยวเตร่ เสาะหา	30
23	แมคี่สุดคิดบ่ซ่าง <u>ไฟหา</u>	2 คำ คือ ไฟหา = ไปหา	ไฟหา = ไปหา	24
24	นาง <u>แอ่วไผมา</u> ตามริมป่า กว้าง	3 คำ คือ แอ่ว/ไผมา = เที่ยว ไปมา	แอ่วไผมา = เที่ยว ไปมา	25

2. คุณสมบัติในแง่ประเภทไวยากรณ์ (grammatical category) ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ในคร่าวขอเรื่องหงส์หินปรากฏคำปฏิเสธ “บ่” (ไม่) ระหว่างคำกริยาคำแรกและคำกริยาคำที่สองในหน่วยสร้าง แสดงเหตุการณ์ก่อผล (resultative situation) คำกริยาคำแรกแสดงเหตุการณ์เหตุ (causing event) และ คำกริยาคำที่สองแสดงเหตุการณ์ผล ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงการกระทำ กริยาส่วนน้อยแสดงกระบวนการ กริยาคำที่สองที่แสดงเหตุการณ์ผลส่วนใหญ่เป็นคำกริยาแสดงกระบวนการและสภาพจากตัวอย่าง เช่น คำว่า แป้ (ชนะ) เป็นผลของการ “ทนถาม” ส่วน ร่อ (ร่อ) เมื่อ บ่ นำหน้า เป็น บ่ร่อ แสดงผลของการกระทำ “เดิน” ที่ไม่มีช่วงจังหวะหยุดดังตัวอย่าง

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอ หงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียงที่ ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	พระยาอินตาท <u>นถามบ่</u> <u>แป้</u>	2 คำ คือ ถาม/แป้	ถามบ่แป้=ชนะ	18
2	เจ้ากุ่มमारน้อย <u>เดินร้งบ่</u> <u>ร่อ</u> รับเดินออกเต้า	3 คำ คือ เดิน/ร้ง/ร่อ	เดินร้งบ่ร่อ = เดินไม่ รื่อ	65

3. การมีคุณสมบัติเป็นประโยคเดี่ยว (monoclausal) ของหน่วยสร้างกริยาเรียง

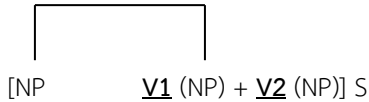
3.1 มีประธานร่วมกัน หมายความว่า คำกริยาทุกคำในหน่วยสร้างกริยาเรียงต้องมีประธานร่วมกัน ตัวอย่างเช่น

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวของหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียงที่ ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	พวกกุมमारน้อย <u>แอ่วเหล่านกิน</u> ของ (พวกกุมमारน้อยเป็น ประธานของกริยาทั้ง “แอ่ว” “เหล่าน” และ “กิน”)	3 คำ คือ แอ่ว/เหล่าน/กิน	แอ่วเหล่านกิน = เที่ยวเล่นกิน	28
2	พญาอินตา <u>ปั่นปอนหื้อ</u> เจ้า (พญาอินทร์ (พระอินทร์) เป็น ประธานของกริยา “ปั่นปอน” และ “หื้อ”)	3 คำ คือ ปั่น/ปอน/หื้อ	ปั่นปอนหื้อ = มอบ พรให้	18
3	เจ้ากุมमारน้อย <u>ไฟเที่ยวเซาะ</u> <u>หา</u> หมู่ชุมทารก (เจ้ากุมमार น้อย เป็นประธานของกริยาทั้ง “ไฟ” “เที่ยว” “เซาะหา”)	4 คำ คือ ไฟ/เที่ยว/เซาะ/หา	ไฟเที่ยวเซาะหา = ไปเที่ยวเสาะหา	34

3.2 ปรากฏหน่วยคำแสดงประเภททางไวยากรณ์ หน่วยคำแสดงประเภทไวยากรณ์ ได้แก่ คำว่า “หื้อ” มีความหมายเดียวกับคำว่า “ให้” เมื่อปรากฏในประโยค “หื้อ” จะกลายเป็นคำกริยาช่วยที่เป็นการบอกบังคับ หรือ บอกแนะนำ และอวยชัยให้พร เมื่อหน่วยคำที่ตามหลัง “หื้อ” ไม่ใช่คำกริยา ได้แก่

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	พระบิดาบังคับ <u>หื้อ</u> พดมา <u>ทวาย</u> <u>บอกทวั</u> คำว่า “ <u>หื้อ</u> ” อยู่ ตำแหน่งหน้า คำว่า “พดมา” (ไทรหลวง,ผู้ทำนาย) ซึ่งเป็นคำนาม “ <u>หื้อ</u> ”ในประโยคนี้นจึงบอกการ บังคับจากบุคคลหนึ่งคือ พระบิดา (พระราชา) ให้บุคคลอีกคนกระทำ ตามความต้องการ	3 คำ คือ ทวาย/บอก/ทวั	<u>หื้อ</u> ..ทวายบอกท วั= ให้..ทำนายทายทัก	2
2	กัญไชยเหลืมน <u>หื้อ</u> เจ้า <u>หยุบถือ</u> “ <u>หื้อ</u> ” ในประโยคนี้อยู่หน้าคำ สรรพนามซึ่งหมายถึง พระโพธิ สัตต์ แสดงการบอกวิธีใช้สิ่งของ ที่พระอินทร์มอบให้	2 คำ คือ หยุบ/ถือ	<u>หื้อ</u> ...หยุบถือ = ให้..หยุบจับ	26
3	6 แม่น้อย <u>หื้อ</u> สูม <u>ดใส่</u> คังคาแล <u>ข้า</u> คำว่า “ <u>หื้อ</u> ” อยู่ตำแหน่งหน้า คำสรรพนามว่า “สู” “ <u>หื้อ</u> ”ใน ประโยคนี้นจึงบอกการบังคับให้ ทหารทำตามจากคำสั่งของ พระราชา	2 คำ คือ มัด/ใส่	<u>หื้อ</u> ..สูมัดใส่ = ให้..เธอมัดติด	134

4. การทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของหน่วยสร้างกริยาเรียง คำกริยาเรียงแต่ละคำในหน่วยสร้างทำหน้าที่เป็นภาคแสดง (predicate) ของผู้ร่วมเหตุการณ์ ซึ่งแตกต่างจาก 3.1 (ว่าด้วยการมีประธานร่วมกัน) โดย 4.1 เน้นภาคแสดงในภาพรวมทั้งประธาน และการกระทำ การมีส่วนร่วมกับเหตุการณ์ใดเหตุการณ์หนึ่ง ไม่ได้เน้นที่การทำหน้าที่เพียงเป็นประธานเท่านั้น ดังนี้

4.1 เป็นภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์เดียวกัน ได้แก่

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	หกนางหม่อมน้อย <u>ผัดเวียนนวนยังรอ</u> <u>อยู่ถ้า</u> (ผัดเวียน นว ยัง รอ อยู่ กับ ถ้า เป็นภาคแสดงของผู้ร่วม เหตุการณ์เดียวกัน คือ หกนาง หม่อมน้อย (นางสนมของพระราช)	7 คำ คือ ผัด/เวียน/นวน/ ยัง/รอ/อยู่/ถ้า	ผัดเวียนนวนยัง รออยู่ถ้า = ผลัดเปลี่ยน วนเวียนหยุด รอ	3
2	พวกกุมมารน้อย <u>แอ่ว เหล้นกิน</u> ของ (แอ่ว เหล้น กับ กิน เป็นภาค แสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์เดียวกัน คือ พวกกุมมารน้อย)	3 คำ คือ แอ่ว/เหล้น/กิน	แอ่วเหล้นกิน= เที่ยวเล่นกิน	28
3	เจ้ากุมารยัง <u>ร้องให้หื้อหาคำ</u> ไป แผ่นพับ (ร้องให้ หื้อ และ หา เป็นภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์ เดียวกัน คือ เจ้ากุมาร)	3 คำ คือ ร้องให้/หื้อ/หา	ร้องให้หื้อหา = ร้องไห้ให้หา	30

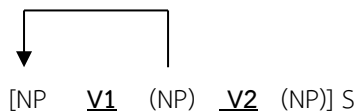
ข้อความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
4	ฝ่ายทางเทวี่อมนังใจ <u>เดินไฟสอด</u> <u>เซาะ</u> นับหมื่นเส้นหลายโยชน์ (เดิน ไฟ สอด เซาะเป็นภาคแสดงของ ผู้ร่วมเหตุการณ์เดียวกัน คือ เทวี่)	4 คำ คือ เดิน/ไฟ/สอด/เซาะ	เดินไฟสอด เซาะ = เดินไป เที่ยวเตร เสาะหา	30
5	เจ้ากุมภกรน้อย <u>ไฟเที่ยวเซาะหา</u> หมู่ ทกรก (ไฟ เที่ยว กับ เซาะหา เป็น ภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์ เดียวกันคือ เจ้ากุมภกรน้อย)	4 คำ คือ ไป/เที่ยว/เซาะ/หา	ไฟเที่ยวเซาะ หา = ไปเที่ยว เสาะหา	34

4.1.1 หน่วยสร้างกริยาเรียง กริยาคำแรก แสดงการนำผู้ใดผู้หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่ง
หนึ่ง ไปยังที่หนึ่ง คำกริยาที่สองเป็นคำกริยาแสดงทิศทาง ตัวอย่างเช่น

ข้อความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวขอหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
1	ยักษ์ฝัดิบ <u>มาลัก</u> แม่เจ้ามารดา (กริยาคำแรกคือ มาแสดงทิศทาง เข้าสู่สู่ล่าง)	2 คำ คือ มา / ลัก	มาลัก = ลักพา ตัว	57
2	พยุหา <u>พาออกเวิงไฟ</u> เขตค้าย (กริยาคำแรกคือ พา กริยาคำที่สอง และสามแสดงทิศทางเคลื่อนที่จาก ข้างในไปอีกทิศทางหนึ่ง คือ ออกไฟ)	3- คำ คือ พา/ออก/..ไฟ	พา/ออก/..ไฟ = ไป	68

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวของหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทยถิ่น กรุงเทพ)	หน้า
3	มูกขวติริมปากแดงเหมือนหางล วาดเซ็ดจัก <u>ขึ้นผ่อเอี้ยมคอยดู</u> (กริยาคำแรกคือ <u>ขึ้น</u> แสดงทิศทางจาก ข้างล่างขึ้นไปสู่ข้างบน กริยาคำที่สอง คือ <u>ผ่อเอี้ยมคอยดู</u> เป็นกริยาแสดง การมองอย่างสนใจหรือ ใส่ใจ)	5 คำ คือ ขึ้น/ผ่อ/ เอี้ยม/คอย/ดู	ขึ้นผ่อเอี้ยม คอยดู = ขึ้นมองชะงัก มองดู	79
4	ถึงสาคราฝั่งทางกล้ำหน้า <u>ผ่อเลง</u> <u>ลงตามโขงแผ่นหล้า</u> (กริยาคำแรกคือ <u>ผ่อ</u> กริยาคำที่ สองคือ <u>เลง</u> และกริยาคำที่สาม แสดงทิศทางจากบนสู่ล่าง คือ <u>เลง</u> <u>ลง</u>)	3 คำ คือ ผ่อ/เลง/ลง	ผ่อเลงลง = เพ่งมอง	93
5	เจ้าเหียเจ้าจักเข้าไพรสนธ์ <u>เหลียว</u> <u>ผ่อลง</u> เปนนกฟู่เหลี่ยน (กริยาคำแรกคือ <u>เหลียว</u> กริยา คำที่สองแสดงทิศทางจากบนสู่ ล่าง คือ <u>ลง</u>)	3 คำ คือ เหลียว/ผ่อ/ลง	เหลียวผ่อลง = เหลียวมองดู	98

4.2 กริยาคำหนึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของกริยาอีกคำหนึ่ง คำกริยาคำที่สองบอก
กริยาอาการหรือลักษณะของการเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาคำแรก ตามโครงสร้าง ดังนี้

ข้อ ความ ที่	กริยาเรียงในคร่าวของหงส์หิน (ภาษาไทยถิ่นเหนือ)	จำนวนกริยาเรียง ที่ปรากฏ (คำ)	คำแปล (ภาษาไทย ถิ่นกรุงเทพ)	หน้า
1	ดอกไม้รูปเทียนรัตนาสามดวง ส่งป็น (คำกริยาคำที่ 2 คือ ป็น บอกลักษณะของการเกิดเหตุการณ์ ที่แสดงโดยกริยาคำแรก คือ ส่ง)	2 คำ คือ ส่ง/ป็น	ส่งป็น= ส่ง พัน	1
2	ยักษ์ผิบบำลึงอดกลั้นครบเจ็ดวัน ล่องป็น (คำกริยาคำที่ 2 คือ ป็น บอกลักษณะของการเกิดเหตุการณ์ ที่แสดงโดยกริยาคำแรก คือ ล่อง)	2 คำ คือ ล่อง/ป็น	ล่องป็น= ผ่าน พัน	36
3	ข้า น มา ฮับ เอาพระแม่เจ้าเงินจร (คำกริยาคำที่ 2 คือ ฮับ บอก ลักษณะของการเกิดเหตุการณ์ที่ แสดงโดยกริยาคำแรก คือ มา)	2 คำ คือ มา/ฮับ	มาฮับ= มารับ	94

5. ผลิตภาวะ (productivity) ของหน่วยสร้างกริยาเรียง ผลิตภาวะมีหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกันโดยนับเฉพาะหน่วยสร้างที่ไม่มีหน่วยคำอิสระ หรือหน่วยคำไม่อิสระคั่นระหว่างกริยาแรก และ กริยาที่สอง แสดงดังตารางต่อไปนี้

การเกิดของหน่วยสร้างกริยาเรียง	จำนวนกริยาเรียงทั้งหมด
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 2 คำ	20
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 3 คำ	29
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 4 คำ	24
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 5 คำ	7
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 6 คำ	5
หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 7 คำ	2

จากตารางข้างต้นแสดงให้เห็นว่า ลักษณะผลิภาวะของหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกัน 3 คำ เกิดมากที่สุด และหน่วยสร้างกริยาเรียงที่มีผลิภาวะที่เกิดขึ้นน้อยที่สุดมีเพียง 1 ประโยค คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 7 คำ

6. จำนวนของคำกริยาที่อาจปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง มี 2 ลักษณะ คือ

6.1 หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบพื้นฐาน ประกอบด้วยคำกริยาที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายจำนวน 3 คำ เรียงต่อกันโดยไม่มีหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระมาคั่นกลางปรากฏมากที่สุด ตัวอย่างเช่น **พิกพอกคินหา**อินทาใจ้ ๆ (พิกพอกคินหา แปลความว่า เปลี่ยนใจกลับคินมา) พระบิดาจึงบังคับหื้อพฤตมา**ทวายบอกทวกั** (ทวายบอกทวกั แปลความว่า ทำนายทายทัก) พวกกุมมารน้อย**แอ้วเหล้นกิน**ของ (แอ้วเหล้นกิน แปลความว่า เทียวเล่นกิน) เจ้ากระนิงใจบมีสิ่งขับ**กลับเมื่อเหงา**หมอง (กลับเมื่อเหงา แปลความว่า กลับเหงา) หวังได้กินนม**ฟั่งคลานเลียบเข้า** (คลานเลียบเข้า แปลความว่า คลานเข้าหา)

6.2 หน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน ประกอบด้วยกริยาเรียงแบบพื้นฐานที่ซ้อนกันภายในมากกว่า 2 คำขึ้นไป หน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อกันโดยไม่มีหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระมาคั่นกลางปรากฏมากที่สุด 12 คำ คือ “**ฟู จา ปราศรัย ไพ มา ตอบ ท้า อยิก อยอก เหล้น พิง เคียว** (พูจาปราศรัยไปมาทำตอบหยิกหยอกเล่นพิงแห่)”

กริยาเรียงจากตัวอย่างข้างต้น ทั้ง 6.1 และ 6.2 ลักษณะกริยาเรียงดังกล่าวมีลักษณะเรียงต่อกันไม่มีคำอื่นใดมาคั่นกลาง ทั้งกริยาเรียงแบบพื้นฐาน และแบบซับซ้อน แสดงให้เห็นในภาพรวมว่า วรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน ใช้กริยาพื้นฐานที่เป็นคำคล้องจองและแสดงการกระทำที่เป็นเหตุการณ์สัมพันธ์กับผู้อยู่ในเหตุการณ์

สรุป

จากการศึกษาพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่ปรากฏในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน มีลักษณะดังต่อไปนี้

1. องค์ประกอบของหน่วยสร้างกริยาเรียง กริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินเรียงต่อเนื่องกันโดยไม่มีหน่วยคำอิสระ และหน่วยคำไม่อิสระมาคั่นระหว่างคำกริยา

เมื่อปรากฏเรียงต่อกันสามารถปรากฏได้ทั้งในตำแหน่งต้นประโยค กลางประโยค ท้ายประโยค

2. **คุณสมบัติในแง่ประเภททางไวยากรณ์ (grammatical category)** ของหน่วยสร้างกริยาเรียงจากการศึกษาพบว่า สามารถปรากฏคำว่า “บ” ที่มีความหมายเดียวกับคำว่า “ไม่” เหมือนหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยได้ โดยปรากฏแทรกระหว่างคำกริยาคำแรก และคำกริยาคำที่สองแสดงเหตุการณ์ก่อผล (resultative) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นกริยาแสดงการกระทำ บางส่วนแสดงกระบวนการ ทั้งนี้กริยาคำที่สองที่แสดงเหตุการณ์ผลส่วนใหญ่เป็นคำกริยาแสดงกระบวนการและแสดงสภาพ

3. **การมีคุณสมบัติเป็นประโยคเดี่ยว (monoclausal)** ของหน่วยสร้างกริยาเรียงจากการศึกษาพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกันจะมีประธานร่วมกัน ซึ่งประธานกระทำกริยากระทำอย่างต่อเนื่องมีคุณสมบัติเป็นประโยคเดี่ยว หน่วยสร้างกริยาเรียงในคร่าวขอเรื่องหงส์หินยังปรากฏหน่วยคำแสดงประเภทไวยากรณ์ “หื้อ” มีความหมายเดียวกับคำว่า “ให้” ในภาษาไทย เมื่อปรากฏตำแหน่งเดียวกัน และยังพบว่า “หื้อ” จะกลายเป็นคำกริยาช่วยที่เป็นการบอกบังคับ หรือบอกแนะนำ เมื่อหน่วยคำที่ตามหลัง “หื้อ” เป็นคำนาม คำสรรพนาม

4. **การทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของกริยาเรียงในหน่วยสร้าง** ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่ากริยาเรียงทุกคำทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์ ซึ่งอาจจะเป็นคนเดียวกันหรือต่างกันได้ที่เป็นภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์เดียวกัน ทั้งนี้หน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน กริยาคำแรกแสดงการนำผู้ใดผู้หนึ่งหรือสิ่งใดสิ่งหนึ่งไปยังที่หนึ่ง ส่วนคำกริยาที่สองเป็นคำกริยาแสดงทิศทาง และกริยาคำหนึ่งทำหน้าที่เป็นส่วนขยายของกริยาอีกคำหนึ่ง หน่วยสร้างนี้เป็นหน่วยสร้างกริยาเรียง (แบบขยาย) กล่าวคือ คำกริยาคำที่สองบอกกริยาอาการ หรือลักษณะของการเกิดเหตุการณ์ที่แสดงโดยกริยาคำแรก

5. **ผลิตภาวะ (productivity)** ของหน่วยสร้างกริยาเรียง มีหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกัน โดยนับเฉพาะหน่วยสร้างที่ไม่มีหน่วยคำอิสระ หรือหน่วยคำไม่อิสระคั่นระหว่างคำกริยาแรก และคำกริยาที่สอง ลักษณะผลิตภาวะของหน่วยสร้างกริยาเรียงเรียงต่อเนื่องกัน 3 คำ เกิดมากที่สุดและ หน่วยสร้างกริยาเรียงต่อเนื่องกัน 7 คำ 8 คำ และ 12 คำ เกิดน้อย

ที่สุด อาจกล่าว ได้ว่าจากข้อมูลคร่าวขอเรื่องหงส์หิน ผลิตภาวะของหน่วยสร้างกริยาเรียง สามารถเกิดในภาษาไทยถิ่นเหนือ

6. จำนวนคำกริยาที่อาจปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียง ประกอบด้วยคำกริยาที่มีความสัมพันธ์ทางความหมายอย่างใดอย่างหนึ่งระหว่างกัน ซึ่งหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อเนื่องกัน โดยไม่มีหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระมาคั่นกลางปรากฏมากที่สุดจำนวน 3 คำ รองลงมา จำนวน 2 คำ ส่วนหน่วยสร้างกริยาเรียงแบบซับซ้อน ประกอบไปด้วยกริยาเรียงแบบพื้นฐานที่ซ้อนกันภายในประโยคมากกว่า 3 คำขึ้นไป และหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อกันโดยไม่มีหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระมาคั่นกลางปรากฏมากที่สุด คือ 12 คำ ใน 1 ประโยค

จากการวิเคราะห์หน่วยสร้างกริยาเรียงภาษาไทยถิ่นเหนือที่ปรากฏในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินมีลักษณะตรงตามกรอบการศึกษาทั้ง 6 ลักษณะ ตามเงื่อนไขการเกิดของหน่วยสร้างกริยาเรียงในประโยค ปรากฏว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงภาษาไทยถิ่นเหนือไม่อนุญาตให้มีคำเชื่อมใด ๆ ปรากฏระหว่างคำกริยาในหน่วยสร้าง ตลอดจนลักษณะคำกริยาทุกคำในหน่วยสร้างมีกาล การณลักษณะ มาลา และข้อบอกล่า-ปฏิเสธร่วมกัน รวมทั้งลักษณะคำกริยาในหน่วยสร้างมีอาร์กิวเมนต์อย่างน้อย 1 อาร์กิวเมนต์ร่วมกัน และมีทำนองเสียง (intonation) แบบเดียวกับประโยคความเดียว และไม่มีช่วงหยุดระหว่างคำกริยา โดยแสดงเหตุการณ์เพียงเหตุการณ์เดียวและเป็นเหตุการณ์แบบซับซ้อน

นอกจากนี้ประเด็นด้านลักษณะของหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยถิ่นเหนือ ไม่ปรากฏกริยาเรียงที่ประกอบด้วยสกรรมกริยาที่มีกรรมต่างกัน แสดงเหตุการณ์ที่เป็นเหตุเป็นผล แต่กลับพบว่า หน่วยสร้างกริยาเรียงส่วนใหญ่มีกรรมเดียวกัน และบางครั้งเป็นอกรรมกริยา

ประเด็นเกี่ยวกับการกลายเป็นคำไวยกรณ์ของคำกริยาเรียง สิ่งที่ค้นพบในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินซึ่งเป็นตัวแทนของภาษาไทยถิ่นเหนือมีลักษณะเช่นเดียวกับภาษาไทย โดยเฉพาะคำว่า “หื้อ” (ให้) เมื่ออยู่ในหน่วยสร้างและอยู่ในตำแหน่งหน้าหน่วยคำอื่นที่ไม่ใช่คำกริยา “หื้อ” จะกลายสภาพเป็นคำกริยาช่วยทันที ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาคำว่า “ให้” ในงานวิจัยเรื่อง An Investigation of “hây” complex construction in Thai ของ สุตา

รังคุพันธุ์ (Rungkupan, 1997) ที่กล่าวว่า “ให้” จะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ เมื่อปรากฏเป็นกริยาหลักในโครงสร้างสมบูรณ์ มีความหมายว่าเป็นผู้กระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่ง หรือบอกให้คนใดคนหนึ่งให้กระทำสิ่งหนึ่ง และปรากฏเป็นส่วนย่อยของประโยคเมื่อปรากฏร่วมกับกริยาอื่นในโครงสร้างซับซ้อน เช่น นวลให้จุ่มอ่านหนังสือก่อนนอน และในทางอรรถศาสตร์ “ให้” ปรากฏในตำแหน่งหน้ากริยาคำอื่นในโครงสร้างภาษาไทย เช่น ในโครงสร้างกริยาเรียง “ให้” เป็นคำกริยาบ่งชี้อนุประโยค และสัมพันธ์ทางความหมายกับโครงสร้างที่ “ให้” เป็นส่วนประกอบ เมื่อเปรียบเทียบกับคำว่า “หือ” ในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน ก็มีลักษณะเช่นเดียวกัน เช่น เจ้าคระนิงใจหือแม่หา ธองมาแปลงหมากบัว เป็นต้น

ประเด็นที่น่าสังเกตของหน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน คือ ปรากฏคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่หรือแสดงทิศทางชัดเจน และไม่มีหน่วยคำอิสระมาแทรกกลาง แสดงภาพการใช้คำกริยาเพื่อบอกอากัปกริยาชัดเจนผ่านตัวบุคคล (ตัวละครเอก) จากการใช้สายตาแสดงการเคลื่อนที่จากภายในสู่ภายนอก เคลื่อนที่จากภายนอกสู่ภายใน เคลื่อนที่จากบนลงล่าง และเคลื่อนที่จากล่างขึ้นบน คำกริยาแสดงทิศทางหรือการเคลื่อนที่แสดงลักษณะเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เนื่องจากกริยาคำแรกแสดงการเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม คำกริยาคำที่สองทำหน้าที่เป็นภาคแสดงของเหตุการณ์ในเวลาเดียวกันด้วย

นอกจากนี้คำกริยาแสดงทิศทาง และลักษณะของเส้นทางการเคลื่อนที่ รวมถึงคำกริยาแสดงจุดหมายปลายทางได้นำมาใช้ในความหมายที่เป็นนามธรรมหรือในลักษณะอุปลักษณ์ (metaphor) คำกริยาคำแรกที่เกิดร่วมด้วยไม่ได้เป็นคำกริยาที่แสดงการเคลื่อนที่ที่เป็นรูปธรรม การเคลื่อนที่ และเส้นทางที่เป็นความหมายประจำคำในคำกริยาคำที่สองต้องตีความในรูปแบบนามธรรม และอุปลักษณ์ แต่สามารถวิเคราะห์ให้คำกริยาแสดงทิศทาง และเส้นทางของการเคลื่อนที่เป็นภาคแสดงของผู้ร่วมเหตุการณ์ หรือเป็นส่วนขยายของภาคแสดงได้ในกรณีที่กริยาคำแรกแสดงการเคลื่อนที่เป็นรูปธรรม เช่น จักขึ้นผ้อเอี้ยมคอยดู (จะขึ้นไปเยี่ยมดู) ไผไปไผมาเตียวเดินออกเข้า (ใครไปใครมาเดินเข้าออก) เป็นต้น แต่หากคำกริยาคำแรกไม่ได้แสดงการเคลื่อนที่เป็นรูปธรรมคำกริยานั้นจะมีหน้าที่เป็นส่วนขยายของภาคแสดงได้อย่างเดียว เช่น ผ้อเลงลง เหลียวผ้อลง (มอง/ดูเพ่งลง เหลียวมองลง) เป็นต้น

ประเด็นต่อมาที่พบจากการศึกษา คือ หน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยถิ่นเหนือ แสดงให้เห็นความตรึงแน่นของการเรียงติดต่อกันตั้งแต่ 2 คำ ขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของกิงกาญจน์ เทพกาญจนา (Thepkanjana, 1986) ที่ว่า คำกริยาที่เรียงต่อกันส่วนใหญ่

กริยาคำที่สองขึ้นไปจะเป็นสิ่งที่บอกสภาพกริยาอาการ และสภาพเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อจากคำกริยาคำแรก

อีกประเด็นที่ปรากฏในการศึกษา คือ ประเด็นเรื่องจำนวนคำกริยาที่ปรากฏในหน่วยสร้าง ภาษาไทยถิ่นเหนือในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน มีลักษณะเดียวกับหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยที่สร้างโดยฟิลเบค (Filbeck, 1975) ซึ่งพบจำนวนคำกริยาเรียงต่อเนื่องกันถึง 12 คำ ได้แก่ “ปรีดาซิริธ เอาไม้ออก จากปากกลับ ขึ้น ไป สร้างบ้าน ไว้ เป็นร้านให้สุข” ทั้งนี้ในวรรณกรรมคร่าวขอหงส์หินมีลักษณะหน่วยสร้างกริยาเรียงที่เรียงต่อกันมากที่สุดถึง 12 คำ โดยไม่มีหน่วยคำอิสระหรือหน่วยคำไม่อิสระมาแทรกกลาง ได้แก่ “ฟู จา ปราสรีย์ ไพ มา ตอบ ท้า อียิก อียอก เหล้น พิง เคียว” อย่างไรก็ตาม การเรียงติดต่อกันของหน่วยสร้างกริยาเรียงยังขึ้นอยู่กับข้อจำกัดด้านความหมายเชิงหน้าที่(functional meaning) ที่ปรากฏในหน่วยสร้างกริยาเรียงด้วย

การศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หิน เป็นเพียงข้อมูลตัวอย่างในการศึกษาหน่วยสร้างกริยาเรียงในภาษาไทยถิ่นเหนือด้านวากยสัมพันธ์ จากผลการศึกษาครั้งนี้สรุปได้ว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงในวรรณกรรมคร่าวขอเรื่องหงส์หินมีลักษณะเป็นแนวต่อเนื่อง (continuity) และยังแสดงความตรึงแน่นในการเรียงต่อเนื่องกันมากน้อยต่างกันไป แสดงให้เห็นว่าหน่วยสร้างกริยาเรียงสามารถปรากฏได้ในภาษาไทยถิ่นเหนือเช่นเดียวกับในภาษาไทย

เอกสารอ้างอิง

- Takahashi, K. (1996). *Negation in Thai basic serial verb constructions*. (Master's thesis, Chulalongkorn University)
- Harabuttra, C. (1997). *kansuksa khwamsamphan khong kham kriya song kham thi riang kan nai prayok phasa Thai* [A study of Two-verb concatenation in Thai sentences]. (Master's thesis, Chulalongkorn University.)
- Panthumetha, N. (1967). *khongsang khong nuai kaen khong kriya wali* [The Structure of the core, a Verb Phrase Constituent]. (Master's thesis, Chulalongkorn University.)
- Chuwichaya, Y. (1993). *khwampen prayok khong nuai sang kriya riang nai phasa Thai* [Clause hood In Serial Verb Constructions in Thai]. (Doctoral thesis, Chulalongkorn University)
- Iwasaki, S. (1989). Clause hood and Verb Serialization in Thai Narrative. *Journal of Language and Linguistics*, 7(2). 84-130.
- Office of the Royal Society. (2013). *The Royal Institute Dictionary of 2011*. Bangkok: Nanmeebook.
- Rung-Ruengsri, U. (1981). *Khrâ:wsǎ:Honghin*. Chiangmai: Faculty of Humanities, Chiang Mai University.
- Aikhenvald, A. (2006). *Serial Verbs Constructions*. New York: Oxford University Press.
- Christaller, J. G. (1875). *A Grammar of the Asante and Fante Language Called Tshi*. Basel: n.p.
- Filbeck, D. (1975). A Grammar of Verb Serialization in Thai. in *Studies in Thai Linguistics in Honor of William J. Gedney*, (eds.) by Jimmy G. Harris and James R. Chamberlain (eds.) Bangkok: Central.

- Sereechoensatit, T. (1984). *Conjunct Verbs and Verbs – in – Series in Thai*. (Ph.D Dissertation, University of Illinois).
- Seuren, P. (1990). *Serial Verb Constructions*. When Verbs Collide: Papers from the (1990) Ohio State.
- Stewart, J.M. (1963). Some Restrictions on Objects in Twi. *Journal of West African Language*. 145-149.
- Thepkanjana, K. (1986). *Serial Verb Constructions in Thai*. (Ph.D dissertation, University of Michigan).
- Westermann, D. (1930). *A Study of the Ewe Language*. London: Oxford University Press.
- Wilawan, S. (1993). *A Reanalysis of So – called Serial Verb Constructions in Thai Khmer Mandarin Chinese and Yoruba*. (Ph.D Dissertation, University of Hawaii).